Den 14. maj 2012 blev i sag nr. 80.620:

xxxx xxxxx xxxxxx
xxxxxxxxxxxx xx
xxxx xxxxxxxx

mod

Nordea Pension
Klausdalsbrovej 615
2750 Ballerup

afsagt

k e n d e l s e :

_____

Forsikringstageren har livsforsikring i Nordea Pension. Han klager ved sin repræsentant over, at selskabet har afvist at yde dækning for tab af erhvervsevne.

Selskabet henviser til, at klagerens erhvervsevne ikke er nedsat i dækningsberettigende grad.

Forsikringen giver ret til præmiefritagelse og udbetaling ved tab af erhvervsevne, hvis klagerens erhvervsevne nedsættes til 1/3 eller mindre af den fulde erhvervsevne. Der er en karensperiode på 3 måneder.

Klageren, der er født i 1950, er uddannet tømrer og har bl.a. arbejdet som formand i en arbejdsmarkedsorganisation. I 2005 blev han ansat som direktør i et udviklingsselskab.

Det fremgår af sagen, at klageren primo 2005 anmeldte til selskabet, at han siden den 28/1 2004 havde været sygemeldt på grund af tinnitus og stress. Ved brev af 20/5 2005 meddelte selskabet, at han var berettiget til midlertidige ydelser fra den 1/4 til den 31/8 2005. Det månedlige beløb udgjorde før skat 23.786,67 kr. Ydelserne blev herefter løbende forlænget til den 31/12 2009.

2. 80.620

Klageren blev ansat i fleksjob og deltog i en kommunal arbejdsprøvning. Herom hedder det i ressourceprofilen bl.a.:

"Fleksjob 1. august 2006 - 30. april 2007 hos ...
Arbejdstiden var 37 timer ugentlig med en effektiv arbejdstid på 18½ time.
Arbejdet har bestået af følgende opgaver:
Tjekke mails - undersøge og besvare. Tjekke om der er nye jordstykker eller huse til salg og hvis, undersøge og lave beregninger. Efterfølgende foreligge projekterne for arbejdsgiver. Tage ud og besigtige jorden og tage billeder. Lave korte oplæg. Indtil kl. ca. 10.00 oplever [klager] at det går meget godt, herefter er der jævnlige hukommelses- og koncentrationssvigt, som kan medføre flere fejl. [Klager] bliver træt med kraftig hovedpine, som følge af den meget høje tinnitus og den meget dårlige hørelse. Oplever at mange dage har det været uudholdeligt og uværdigt at være på arbejde, hvorfor han har været nød til at gå hjem efter ca. 2 timers arbejde. Det sker 2-3 gange om ugen og der er flere gange, hvor [klager] måtte blive hjemme dagen efter.
Ud af 129 dage, har [klager] haft 8 fraværsdage og 31 dage, hvor han måtte få tidligere hjem.
Arbejdsgiver har i ansættelsen gjort sig følgende observationer:
Koncentrations- og hukommelsessvigt, uoplagthed, træthed - fysisk som psykisk, distræthed, irritabel, indesluttet, laver flere fejl end normalt, hovedpine. De nævnte symptomer er opstået efter ca. 2 timers lettere arbejde, hvorefter han har måtte gå hjem. Arbejdsgiver oplever, at symptomerne ikke er grundet arbejdsopgaverne og at han vil have det sådan, uanset hvilke opgaver han bliver stillet.
…
Arbejdsprøvning/praktik 21. maj - 29. juni 2007 i ...
Arbejdstiden var aftalt til 18 /2 time ugentlig fordelt hver dag fra 8-11.45.
[Klager] skulle hver dag læse boligaviser og gå på Internettet for at se, om der var noget jord til salg eller, om der var områder, der skulle inddrages til byzone fra landzone. [Klager] foretog en del opringninger til folk i netværket, for at høre om der var sket noget nyt. [Klager] oplevede, at han hurtigt blev træt i hovedet pga. tinnitus/larm i øret var meget højt og koncentrationen svigtede efter 2½ til 3 timer.
Når han kom hjem småsov han i ca. 3½ time. Kørte derefter ud og handlede og kunne så falde i søvn igen kl. 19.45 og sove til næste morgen i intervaller fra 1/2 - 1½ time ad gangen.

Arbejdsgiver har i forløbet konstateret, at [klager] kan være koncentreret omkring en arbejdsopgave i meget kort tid ad gangen, hvorefter han mister koncentrationen, bliver ineffektiv og virker uoplagt i forhold til løsning af de stillede arbejdsopgaver. Grundet dårlige hørelse, oplevede arbejdsgiver, at [klager] til tider havde svært ved at kommunikere, herunder at følge op på eventuelle opgaver.
Har i forløbet haft gennemsnitlig 1 sygefravær om ugen og flere dage, hvor han har været nødsaget til at gå hjem allerede efter et par timers arbejde.
…
Samlet vurdering
…
3. december 2007.

På baggrund af udtalelsen fra arbejdsgiver ift. fleksjob og arbejdsprøvning udgør den nedsatte hørelse og tinnitus en væsentlig barriere, som påvirker den arbejdsmæssige situation ift. den effektive arbejdstid og udførelsen af de daglige arbejdsopgaver. Han mister hurtigt fokus, koncentration og udtrættes hurtigt.
Den effektive arbejdstid udgør ca. 8-10 timer ugentlig og uanset arbejdsopgaver og arbejdsbetingelser, vil de beskrevne symptomer være tilstede og være en barriere ift. fortsat tilknytning til arbejdsmarked.

[Klager] er fysisk som psykisk påvirket i sådan en grad, at han har svært ved at opretholde sociale og kollegiale relationer.

Af de lægelige oplysninger fremgår, at behandlingsmulighederne er udtømte, da der ikke er nogen garanti for en tilfredsstillende udbedring af høretab.

På baggrund af dette vurderer jeg, at arbejdsevnen er nedsat til det ubetydelige i ethvert erhverv og [klager] anses derfor ikke at være til rådighed på det rummelige arbejdsmarked."

Om klagerens helbredsmæssige forhold fremgår bl.a. følgende af ressourceprofilen:

"08/01/08 **Oplysninger fra tidligere ressourceprofil:**
[Klager] siger, at han gradvis har fået nedsat hørelse på begge ører og måtte i 1996 have høreapparat på højre øre. Hans hørelse bliver langsomt dårligere og dårligere. [Klager] siger, at efter øreoperation af højre øre i november 2004, fik han tillige tinnitus på højre øre, som også bliver værre og værre. I januar 2005 fik han også høreapparat på venstre øre og sygdommen skulle være det samme som på højre øre Otosklerose). [Klager] har i perioder også tinnitus på venstre øre, som med tiden vil blive værre.
…
I indhentet speciallægeerklæring af 19.09.2005 fra …, … sygehus skriver han, at hørelsen kan ikke bedres, bliver sandsynlig forværret efter som otosklerosen tiltager og [klagers] arbejdsevne skønnes nedsat med 60 %. Behandlingsmulighederne er udtømte.
I lægeskøn fra kommunens lægekonsulent … skønnes arbejdsevnen nedsat i betydelig grad.
…
[Klager] mundaflæser ved direkte tale. Har en forstærker på sin telefon som regulerer høreapparat og giver bedre hørelse.

Af Audiogram fra … sygehus af 14. juni 2007 ses en forværring af hans hørelse.

Af status fra Høreklinikken 3. december 2007 fremgår, at en re-operation er en mulighed, men at den ikke vil kunne udbedre høretab på tilfredsstillende vis. [Klager] har dog en god skelneevne og vil derfor med supplerende behandling med høreapparat kunne opnå en rimelig god hørelse på det venstre øre. Ved evt. operation på højre øre, kan ikke gives fuld garanti for at dette vil afhjælpe øresusen som konstant er tilstede og udtrætter. Ved operationen vil kun den lydledningsmæssige del af problemet blive afhjulpet og i bedste fald kan hørelse uden høreapparat på ca. 50 % af det normale opnås."

Pr. den 19/5 2008 blev klageren ansat i fleksjob som byggeleder hos en tømrer- og snedkermester.

På selskabets foranledning blev der den 10/12 2009 udfærdiget en speciallægeerklæring, hvoraf bl.a. fremgår:

"Skelneevne i støj uden høreapparater; 0% Skelneevne i støj med høreapparater; 54%
Skelneevne i ro uden høreapparater; 40% Skelneevne i ro med høreapparater; 96 %
…
<u>Erhvervsevnen i eget erhverv;</u>
…
Patientens øresusen mindsker koncentrationsevnen.

Pt. har på nuværende tidspunkt stort set kun hørelse på det ene øre, hvilket har betydning for retningshørelsen.
I et erhverv med baggrundsstøj og mange samtaler vil patienten skulle anstrenge sig og blive hurtigere træt.

Nedsættelse af erhvervsevnen / erhvervsevnen i ethvert erhverv;
Pt. har stort set kun hørelse på det ene øre, hvilket har betydning for retningshørelsen.
Den generelle erhvervsevne er varigt nedsat.
Patienten vil ikke kunne klare sig uden høreapparater.
Den generelle erhvervsevne er varigt nedsat, men i et erhverv uden baggrundsstøj (f.eks. kontorjob i eget kontor) burde patienten kunne klare sig fint.

Prognose;
Ikke udsigt til bedring i patientens hørelse på det højre øre.
En reoperation vil evt. kunne gøre at patientens øresusen mindskes og i bedste fald kan hørelsen på højre øre blive en anelse bedre end på venstre øre, hvilket vil betyde at retningshørelsen vil kunne genskabes."

Med henvisning til speciallægeerklæringen meddelte selskabet ved brev af 11/12 2009 klageren, at der ikke ville ske udbetaling og præmiefritagelse efter den 31/12 2009, da hans generelle erhvervsevne ikke var nedsat med 2/3.

Af kommunens referat fra et telefonisk opfølgningsmøde den 30/9 2011 med klagerens arbejdsgiver fremgår bl.a.:

"***Arbejdsopgaver:***
Ingen ændringer siden sidst. [Klagers] arbejdsopgaver er fortsat kvalitetssikring af byggeriet, som består i, at fotografere bygningerne og materialerne til dokumentation af bl.a. bestilte og brugte materialer, slutkontrol af byggeriet og afholde sikkerhedsmøder på byggepladserne hver 14 dag.

Arbejdstid:
[Klager]s ugentlige arbejdstid udgør 13½ time fleksibelt tilrettelagt.

Effektiv arbejdstid: Anslået til 13,5 timer.

Skånehensyn evt. ændringer fra oprindelige aftale:
Ingen ændringer i forhold hertil. Der er fortsat nedsat arbejdstid, mulighed for pause efter behov og udføre en opgave ad gangen for at undgå stress.

Ændringer i helbredsforhold:
[Klager] oplyser, at hørelsen forværres gradvist grundet en mislykket operation.

Sygefravær:
Arbejdsgiver og [klager] oplyser begge, at der, ligesom tidligere, er en del sygefravær, men arbejdsgiver tilføjer, at det er forventeligt og ændrer ikke ved, at de synes, at ordningen fungerer tilfredsstillende."

5. 80.620

Sagen er indbragt for nævnet ved klageskema underskrevet den 5/5 2011 med påstand om, at selskabet skal anerkende, at klageren er berettiget til dækning for tab af erhvervsevne.

Selskabet har i brev af 7/7 2011 til nævnet bl.a. anført:

"Hertil skal vi anføre, at vi fastholder vores trufne afgørelse.

Vi har stoppet præmiefritagelsen og udbetalingen af invalidepension den 31. december 2009, da vi har vurderet, at forsikredes generelle erhvervsevne ikke er nedsat til 1/3 eller mindre.

På baggrund af de foreliggende oplysninger om forsikredes helbredsmæssige forhold er det vores opfattelse, at der ikke er noget til hinder for, at forsikrede kan passe et arbejde på mere end 1/3 af en normal arbejdsuge.

Vi baserer blandt andet vores afgørelse på speciallægeerklæringen af den 11. december 2009 …

Af de sidste nye journaloplysninger fra den 10. marts 2011 (bilag …) fremgår det, at forsikrede i dag arbejder både på kontor og på byggeplads, hvor det sidste ikke er særlig skånsomt for hørelsen. Forsikrede er i dag ansat i fleksjob på 12½ time om ugen med 2/3 tilskud.

Vi gør opmærksom på, at kriterierne for kommunens vurdering af forsikredes arbejdsevne ikke er sammenfaldende med kriterierne i Nordea Liv og Pensions forsikringsbetingelser. Derfor er visitering til fleksjob ikke afgørende for vores vurdering. Samtidig bliver løntilskuddet i et fleksjob fastsat på baggrund af personens arbejdsevne i en konkret jobfunktion og ikke alene på baggrund af de helbredsmæssige forhold. Derfor kan man heller ikke kategorisk sætte lighedstegn mellem løntilskuddet og den generelle erhvervsevne. Løntilskuddet bliver altså vurderet i forhold til arbejdsevnen i det konkrete job og bliver opgjort i brøkerne 1/2 og 2/3 tilskud. Det er ikke muligt at differentiere tilskuddet yderligere.

Vi fastholder, at forsikredes generelle erhvervsevne ikke er nedsat til 1/3 eller mindre. Vi begrunder det med, at ud fra en lægelig vurdering burde han kunne arbejde mere end 1/3 i et job, hvor han får lov til at arbejde under rolige, uforstyrrede forhold, med forudsigelighed i arbejdet, og hvor han har mulighed for at tage en opgave ad gangen og ikke har støj omkring sig.

Vi vurderer således, at der ikke er dokumenteret et *varigt* erhvervsevnetab på mindst 2/3, og på denne baggrund fastholder, at [klager] ikke har ret til præmiefritagelse og udbetaling af invalidepension efter den 31. december 2009."

Hertil bemærker klagerens advokat i brev af 20/7 2011 til nævnet bl.a.:

"Vores kunde er ansat i et kontorjob, og har fået eget kontor. Dette har ikke hjulpet, da det er den meget høje tinnitus kombineret med hørenedsættelsen, gør vores kunde træt og uoplagt efter få timers arbejde. Kan sove i op til 14 timer i døgnet. Tinnitusen er der altid, det er som at stå ved siden af en jetjager der larmer med 120 decibel. Det er ikke korrekt, at vores kunde arbejder på byggepladsen. Han kommer ud på byggepladsen for at hente SD kort med billeder, dette tager ca. 5 minutter pr. gang. Det skal endvidere oplyses at vores kunde har haft mange sygedage på grund af tinnitusen.

Endvidere kan det oplyses, at vores kunde ikke kan tale i almindelig telefon, men kun i mobil med tilbehør 'ICOM', samt at han kun kan føre en normal samtale når han har direkte øjenkontakt med kunden.

Selv om vores kunde har fået nye høreapparater, får han ikke altid fat i hvad der bliver sagt, da tinnitusen overdøver alt, og kan ikke høre på grund af hørenedsættelse."

Parterne er fremkommet med yderligere bemærkninger i flere breve til nævnet.

Af forsikringsbetingelserne fremgår:

"**Præmiefritagelse ved midlertidig erhvervs- og arbejdsudygtighed**
For forsikringer med ret til præmiefritagelse ved erhvervs- og arbejdsudygtighed gælder:
Bliver den forsikrede, efter sit fyldte 14. år men inden sit fyldte 67. år, arbejdsudygtig som følge af sygdom eller ulykkestilfælde, ydes præmiefritagelse I det tidsrum, arbejdsudygtigheden varer ud over 3 måneder.
…
Præmiefritagelse ved invaliditet
Omfatter forsikringen ret til invaliderente og/ eller ret til invalidesum, indtræder retten til præmiefritagelse senest, når den eller de til forsikringen knyttede invaliditetsydelser bliver virksomme.

Definition af invaliditet
Ret til invaliditetsydelser og/eller præmiefritagelse har den forsikrede, der på grund af sygdom eller ulykkestilfælde mister sin arbejds- og erhvervsevne uden at det skyldes forsæt, således at erhvervs- og arbejdsevnen er nedsat til 1/3 eller derunder af den fulde erhvervs- og arbejdsevne.

Nedsættelse af erhvervs- og arbejdsevnen, der berettiger til udbetaling af invaliditetsydelse og/ eller præmiefritagelse, foreligger når den forsikrede ikke længere skønnes at være i stand til - bedømt under hensyn til den pågældendes nuværende tilstand, uddannelse og tidligere virksomhed - at tjene mere end 1/3 af, hvad der i samme egn er sædvanligt tor fuldt erhvervs- og arbejdsdygtige med lignende uddannelse, alder og køn."

Nævnet udtaler:

Efter sin gennemgang af sagen, herunder de lægelige og kommunale oplysninger, finder nævnet, at der ikke er grundlag for at kritisere, at selskabet har vurderet, at klagerens generelle erhvervsevne ikke er nedsat til 1/3 eller derunder.

Nævnet har overvejet, om klageren i overensstemmelse med nævnets almindelige praksis har krav på en vis omstillingsperiode. Navnlig under hensyn til, at klageren mod-

tog løn fra sit fleksjob, finder nævnets flertal, at der ikke er tilstrækkeligt grundlag for at pålægge selskabet dette.

Et af nævnets medlemmer finder, at klager har krav på en mindre omstillingsperiode. Afgørelsen træffes på dette punkt efter stemmeflertallet.

Som følge af det anførte

b e s t e m m e s :

Klageren får ikke medhold.

Marianne Højgaard Pedersen
formand